

Η ΜΑΚΡΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ

(ΜΑ ΠΡΩΤΑ, ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΜΠΙΡΑ ΜΟΥ;)

Έχουμε πει παλιότερα ότι οι άνθρωποι που στήσαμε τους πρώτους antifa πυρήνες βρήκαμε πολλές από τις θεωρητικές μας καταβολές στους αυτόνομους του '60 και του '70.¹ Ταυτόχρονα σημειώναμε ότι αυτά τα κινήματα είχαν αμελήσει να μιλήσουν για το φασισμό, την καπιταλιστική βία, την αποσύνθεση της εργατικής τάξης και την αναστροφή όψης της αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης. Και πράγματι έτσι ήταν. Τα κινήματα του '60 και του '70 δεν έκαναν τέτοιο πράγμα. Και όταν λέμε τα κινήματα του '60 και του '70 εννοούμε πρώτα και κύρια τους Ιταλούς αυτόνομους και δευτερευόντως τη γερμανική αυτονομία, το αμερικανικό movement και το γαλλικό Μάη.

Η περίπτωση της Βρετανίας σπάνια περνάει από το μυαλό μας. Γιατί η περίπτωση της Βρετανίας δεν έμεινε στην ιστορία ως γιγα-κίνημα δεκαετιών που άλλαξε το ρου της ιστορίας. Όπως έχει πει και ο σύντροφος Μάρτιν Λουξ [Martin Lux]: «Ετούτο το μίζερο οπισθοδρομικό νησί κάπως είχε καταφέρει να τη βγάλει καθαρή από τα κοσμογονικά γεγονότα του '68, κι εγώ ένιωθα πως κάπου, κάπως, κάποιοι μου την είχαν φέρει κανονικά».²

Κι όμως στην Βρετανία με μια μικρή καθυστέρηση, δηλαδή τις δεκαετίες του '70 και του '80 συνέβησαν πολύ σημαντικά πολιτικά γεγονότα και δημιουργήθηκε ένα κίνημα, το οποίο μπορεί να μην απέκτησε ποτέ την αίγλη του ιταλικού, του αμερικανικού, κλπ, αλλά για μια δεκαετία, τη δεκαετία του '80, κατάφερε να οργανωθεί αυτόνομα και να μιλήσει για θέματα από αυτά που λέγαμε στην αρχή πως τα υπόλοιπα κινήματα δεν ακούμπησαν: τον φασισμό, τον ρατσισμό, την κρατική καταστολή, την τάξη που αποσυντίθεται και χάνει. Οι Άγγλοι σύντροφοι, μπορεί να είχαν τεράστια αποθέματα ταξικής υπερηφάνειας, μπορεί για κάποια χρόνια να αποτέλεσαν μέρος μεγάλων εξεγέρσεων, όμως αυτό που είχαν μπροστά τους δεν ήταν ο «εργάτης, περήφανος και απειλητικός» όπως τον έβλεπαν οι Ιταλοί, αλλά η τάξη που «λουφάζει μπροστά στην απεραντοσύνη των σκοπών της», όπως λέει ο Μαρξ: είχαν τον φασισμό, την αστυνομική καταστολή, μια τάξη που αυτοκαταστρέφεται. Αλλά ας πιάσουμε τα πράγματα από την αρχή.

Antifascist '77:

Ο μητροπολιτικός αντιφασισμός της Αγγλίας του '70

Για την Αγγλία του '60 και του '70 και το κίνημα της αυτό που έχουμε υπόψιν μας είναι κατά βάση το βιβλίο του Μάρτιν Λουξ: το Antifascist '77 είναι ένα βιβλίο που, όπως είχε πει κάποιος σε ένα μέλος της συντακτικής μας ομάδας, «έχει και γαμώ τα ξύλα». Το πραγματικό ατού του βιβλίου όμως δεν είναι αυτό.

Τη δεκαετία του '60 και του '70 μπορεί στο νησί να μην έπαιζε κίνημα απεργιών, μπορεί το φοιτητικό κίνημα να το αποτελούσαν «ένα μάτσο μαλακισμένα που φοβούνται τις κατώτερες τάξεις εκατό φορές περισσότερο απ' όσο φοβούνται το κράτος»,³ μπορεί να μην υπήρχε αντιπολεμικό και αντιιμπεριαλιστικό κίνημα. Όμως, ο σύντροφος Μάρτιν δεν έχει απόλυτο δίκιο: αυτό το πολιτικό-πολιτισμικό φαινόμενο που κωδικά ονομάζουμε «το '68» και που γέννησε αυτό που λέμε «χώρο», συνέβη κι εκεί, όπως και στο μεγαλύτερο μέρος του δυτικού κόσμου. Κι εκεί, με τρόπο που δε γνωρίζουμε (και δε θα προσπαθήσουμε να υποθέσουμε για να μην καταλήξουμε να λέμε μπούρδες: όταν μιλάς για κράτη και κοινωνίες που δε γνωρίζεις καλά ο κίνδυνος πάντα караδοκει) οι συνδικαλιστικοί μηχανισμοί και οι αριστερές μεσολαβήσεις ξεκίνησαν να καταρρέουν στα μέσα της δεκαετίας του '70.⁴ Ταυτόχρονα, ο βρετανικός καπιταλισμός είχε γεννήσει έναν εχθρό πολύ ύπουλο, ο οποίος θα τον απασχολούσε για γενιές: η τεχνική σύνθεση της βρετανικής εργατικής τάξης είχε αλλάξει δραματικά. Από τη μία είχε εμφανιστεί η λεγόμενη 2η γενιά ασιατών μεταναστών, η οποία είχε διεκδικήσει

την τριπλή αυτονομία της: από το κράτος, από την αριστερά και από τους γονείς της.⁵ Από την άλλη ο βρετανικός καπιταλισμός άρχιζε να αφήνει στην απέξω ένα όλο και μεγαλύτερο κομμάτι της λευκής εργατικής νεολαίας. Συνυπολογίζοντας ότι στο νησί εκείνη την περίοδο εμφανίζονταν και μια σειρά από μουσικές υποκουλτούρες (καθώς και έξαρση των ναρκωτικών, αλλά αυτό είναι άλλη ιστορία), μπορούμε να καταλάβουμε ότι το νησί του Μάρτιν, δεν την είχε βγάλει κι ακριβώς «καθαρή». «Σε δρόμους που βρίσκονταν σε ελάχιστη απόσταση από το κέντρο του Λονδίνου, νομίζεις ότι περπατάς στο Κίνγκστον της Τζαμάικα».⁶

Το εκρηκτικό αυτό μείγμα τη δεκαετία του '70 πήρε τη μορφή της μάχης με τους φασίστες, και ιδίως με το Εθνικό Μέτωπο [National Front], το οποίο μόλις είχε ιδρυθεί το 1966, σε μια προσπάθεια να ενωθούν διάφορες ακροδεξιές γκρούπες. Πράγματι, το 1968 το Εθνικό Μέτωπο απέκτησε σημαντικό έρεισμα στη βρετανική κοινωνία⁷ και ο αντιφασιστικός αγώνας έγινε σημείο καμπής για το βρετανικό κίνημα, την ίδια περίοδο που σε άλλες χώρες κυριαρχούσε το πνεύμα του '68. Βέβαια, η επικέντρωση στην αντιφασιστική μάχη, όσο υγιής κι αν ήταν, ήταν αποτέλεσμα της θεωρητικής ένδειας του βρετανικού κινήματος σε σχέση με το αντίστοιχο, π.χ., ιταλικό. Οι βρετανοί σύντροφοι ήταν κοινωνικό προϊόν της ενηλικίωσης της 2ης και της 3ης γενιάς μεταναστών στην Αγγλία, κι έτσι η μάχη με τους φασίστες ήταν για πολλούς το πρώτο πεδίο πολιτικοποίησης. Αυτή η μάχη με τους φασίστες, καθώς και το ίδιο το νεολαιίστικο, πολυεθνικό υποκείμενο που τη σήκωσε στις πλάτες του περιγράφεται γλαφυρά στο λογοτεχνικό αριστούργημα του συντρόφου Μάρτιν.

Αυτό είναι και το βασικό ατού του βιβλίου. Η περιγραφή της οργανωτικής και πολιτικής κατάστασης του κινήματος. Τα φημισμένα ξύλα του βιβλίου, ας πούμε, γίνονταν πάντα στην ουρά των αριστερών διαδηλώσεων. Πράγμα αρκετά ενδεικτικό. Οι Βρετανοί σύντροφοι μισούσαν τους αριστερούς, αλλά στις δικές τους διαδηλώσεις πήγαιναν να κάνουν μπάχαλα. Καταλάβαιναν μια χαρά ότι οι αριστεροί δεν έχουν καμία σχέση με την πάρτη τους, αλλά δεν είχαν άλλο τρόπο να οργανωθούν. Το Antifascist '77 περιγράφει τη σύνθεση αυτού ακριβώς του εκρηκτικού υποκειμένου που ασφυκτιούσε στη ρατσιστική βρετανική κοινωνία: που ήταν όσο πιο πολυεθνικό γίνεται: που τα είχε πάρει κρανίο με τους φασίστες: που μισούσε τους μπάτσους: που σιχαινόταν την αριστερά και τα αιτήματά της: που έσφυζε από αγνή ταξική περηφάνεια, όπως αρμόζει στο παλαιότερο προλεταριάτο της Ευρώπης: που, στην τελική, ήταν αυτόνομο, ακόμα κι αν δεν το ήξερε.

Το βιβλίο του Lux τελειώνει με το τέλος της δεκαετίας του '70, λέγοντας ότι «μια ακόμη πιο βίαιη, μια ακόμη πιο ταραγμένη εποχή βρισκόταν μπροστά μας. Αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία». Η ιστορία στην οποία αναφέρεται είναι η ιστορία της βρετανικής αυτονομίας, που τη δεκαετία του '80 ωρίμασε, μεγάλωσε σε ηλικία και εμπειρία, απέκτησε νέα οργανωτικά μοντέλα, σταμάτησε απλά να δίνει απαντήσεις όπως έκανε τη δεκαετία του '70 και άρχισε να θέτει τα δικά της ερωτήματα, μπόρεσε να αποκτήσει έντυπη φωνή, καβάλησε το κύμα των απεργιών και των νεανικών εξεγέρσεων, κατάφερε αδιανόητα πράγματα, έφαγε τα μούτρα της, ξανασηκώθηκε και ξαναμπουρδουκλώθηκε. Ένα σημαντικό κομμάτι αυτής της ιστορίας είναι η ιστορία των Class War.

Class War: Η βρετανική αυτονομία αποκτά φωνή

Η εφημερίδα Class War δημιουργήθηκε τον Απρίλη του 1983 σε μια περίοδο που η Αγγλία έβραζε. Είχαν περάσει μόλις δύο χρόνια από την πρώτη εξέγερση του Μπρίξτον.⁸ Συντηρητικοί και Εργατικοί προσπαθούσαν να επιβάλουν κλίμα εθνικής ενότητας, κάτι που σίγουρα έπαιξε ρόλο στην εμφάνιση των βρετανών

αυτόνομων. Άλλωστε και σε άλλες χώρες και εποχές, είναι σε τέτοιες στιγμές προσπάθειας επιβολής εθνικής ενότητας που ξεπετιούνται αυτόνομα υποκείμενα· το εύθυμο κλίμα κοινωνικής συναίνεσης δεν μπορεί παρά να αφήνει διάφορους στην απέξω και μάλιστα παρέα με μια αίσθηση ασφυξίας.⁹ Ταυτόχρονα το ερώτημα «πώς σκατά θα πάψουμε να είμαστε ουρά της Αριστεράς» εμφανίζεται όλο και πιο πελώριο.

Σ' αυτή τη συγκυρία βρέθηκε στο Λονδίνο ο Ίαν Μπόουν [Ian Bone]. Ο Ίαν Μπόουν ήταν γιος μπάτλερ, άρα ήξερε τι σημαίνει να είσαι εργατική τάξη και ταυτόχρονα διέθετε άφθονο μίσος για τα πλούσια αφεντικά του μπαμπά του. Ήταν πολιτισμικό προϊόν του '68 και της βρετανικής αντικοουλτούρας με ό,τι αυτό συνεπαγόταν. Είχε πάει στο πανεπιστήμιο, δηλαδή σε αντίθεση με τη συντριπτική πλειοψηφία της εργατικής τάξης της εποχής μπορούσε να γράψει πέντε αράδες. Είχε άλλωστε και εμπειρία στο άθλημα, καθώς μέχρι πρότινος εξέδιδε μια αναρχική εφημερίδα στο Σουάνσι. Τέλος, ήταν Ουαλός, δηλαδή μειονότητα σε ένα σκληρό βρετανικό κράτος.

Αυτός ο τύπος, λοιπόν, ο ράντομ Ουαλός εργατικής καταγωγής χίπς που είχε πάει πανεπιστήμιο, δε δυσκολεύτηκε να βρει σχετικά γρήγορα άλλους 15 που να ψήνονται να βγάλουν εφημερίδα και γενικώς να κάνουν φάση. Γιατί αυτοί οι 15 (από το Μάρτιν Λουξ και τους συντρόφους του μέχρι καταληψίες στέγης, σεξεργάτριες και πάνκηδες) είχαν βγει από τη φρίκη που περιγράφει ο Μάρτιν στο βιβλίο του. Δεν μπορούσαν να οργανωθούν αυτόνομα, προέρχονταν από την ουρά της πορείας των αριστερών, ήταν ανίκανοι να γράψουν πέντε λέξεις της προκοπής και είχαν την εντύπωση πως άμα συζητάς, ε είσαι εντελώς φλώρος. Ταυτόχρονα, ήταν άνθρωποι που δεν ήθελαν να πάνε σπίτια τους. Κάπως έτσι φτιάχτηκε το Class War του Λονδίνου.

Τα μέλη των Class War ήταν όσο πανκ γινόταν να είναι κανείς στην Αγγλία του '80. Δηλαδή πολύ. Μισούσαν τη δουλειά, προσπαθούσαν (όχι πάντα με επιτυχία) να ζουν χάρη στο σύστημα πρόνοιας, έμεναν από δω κι από κει, τσακώνονταν (και μεταξύ τους) για ψύλλου πήδημα, προκαλούσαν όσο περισσότερο μπορούσαν. Έβγαιναν για σπρέι μέρα-μεσημέρι, πήγαιναν σε εκδηλώσεις αριστερών και τους έβριζαν, έβλεπαν γιάπηδες στο δρόμο και τους άρχιζαν στις μάπες, έβλεπαν κυριλέ αμάξια και τα έσπαγαν, έβλεπαν φαντάρους και τους άρχιζαν τα αντιπολεμικά κηρύγματα, έβλεπαν νύφες και τους φώναζαν πως ο γάμος υποδουλώνει τις γυναίκες. Όπως λέει κι ο Μπόουν:

Έτσι ήταν το να είσαι στο Class War. Αν δε σου άρεσε κάτι, του την έπεφτες την ίδια στιγμή! Δεν έφτιαχνες ένα δεκαετές πλάνο ή ένα μεταβατικό αίτημα, ούτε κλαψούριζες για το πόσο κακό ήταν. Φώναζες και τα έσπαγες κάθε φορά που το έβλεπες. Διάφοροι δεν μπορούσαν να το καταλάβουν. Δε θέλαμε να την κοπανήσουν οι Τόρηδες. Θέλαμε να τους κοπανήσουμε.¹⁰

Ταυτόχρονα ήταν όσο εργατική τάξη γινόταν να είναι κανείς στην Αγγλία του '80. Δηλαδή επίσης πολύ. Εργατική τάξη με τα καλά και με τα στραβά της. Η πάγια φράση που χρησιμοποιούσαν όταν ήθελαν να βρίσουν κάποιον ήταν «fucking middle class». Το αναρχικό περιοδικό Stuff περιέγραψε τα μέλη του Class War ως εξής: «Το να πηγαίνεις σε μια συνάντηση των CW είναι σα να πηγαίνεις στην Αλβανία, έχει άντρες με κοντά μαλλιά και κοντομάνικα μπλουζάκια!» Οι Άγγλοι αναρχικοί είναι πολύ πιθανόν να μην είχαν ξαναδεί κάγκουρα στον α/α χώρο... Ενώ οι περισσότερες αναρχικές εφημερίδες της εποχής είχαν τα ίδια ξύλινα λόγια και αιτήματα με τις αριστερές εφημερίδες, το Class War, όπως έλεγαν και οι αναρχικές εκδόσεις Freedom δε συμπεριφερόταν όπως οι «καθωσπρέπει αναρχικοί». Όπως περιέγραψε την εφημερίδα ο Μπόουν:

Στο διάολο τα κατεβιά γεμάτα αιτήματα, στο διάολο η κλάψα για την βαναυσότητα της αστυνομίας, στο διάολο οι υπερασπιστικές εκστρατείες για κάθε μαλακία που κατέβαζαν τα κεφάλια των αριστερών. Δεν επρόκειτο να υπερασπιστούμε τίποτα απολύτως. Εμείς περάσαμε στην επίθεση. Ήμασταν προσβλητικοί, γράφαμε στα παλαιότερα των υποδημάτων μας την λογική περί κερκτιμένων δικαιωμάτων, φέρναμε στο προσκήνιο την λύσσα και το μίσος που η τάξη μας θρέφει στα σπλάχνα της, ενώ παράλληλα κάναμε τον χαβαλέ μας και περνούσαμε μια χαρά.

Και δεν ήταν μόνο οι Class War έτσι. Οι εξεγέρσεις των αρχών της δεκαετίας του '80, οι μεγάλες εξεγέρσεις του '81 και του '85, η απεργία των ανθρακωρύχων το '84, οι εξεγέρσεις των φυλακών το '86 και το '90, οι διαδηλώσεις ενάντια στον κεφαλικό φόρο (poll tax) του 1990 όλες διακατέχονταν από το ίδιο κλίμα επιθετικότητας και πηγαίας εργατικής άρνησης. «Στην Αγγλία, οι εξεγερμένοι δε ζητούν δουλειές, όπως η Αριστερά πιστεύει ότι κάνουν, αλλά ούτε καν ζητούν την επέκταση του κράτους πρόνοιας[...] Στις αγγλικές μητροπόλεις, οι εξεγερμένοι δεν έχουν τυπικά αιτήματα για να διαπραγματευτούν ούτε καν εκπροσώπους για να κάνουν τις διαπραγματεύσεις· η μάχη σκοπεύει απλά στο να νικηθεί η αστυνομία» διαβάζουμε σχετικά.¹¹ Αλλού μαθαίνουμε πως η βρετανική αστυνομική επιθεώρηση συμβούλευε τους μπάτσους να «έχουν τα ρόπαλά τους δεμένα, γιατί μερικοί απεργοί παρουσιάζουν την τάση να τ' αρπάξουν και να τα χρησιμοποιήσουν πάνω στον ιδιοκτήτη τους. Οι τροχονόμοι, μάλιστα, ειδοποιούνται να μη βγαίνουν στο δρόμο μόνοι τους».¹² Χρόνια ταραγμένα στ' αλήθεια.

Σ' αυτό το κλίμα οι Class War πραγματικά εκτοξεύτηκαν. Μεγάλωσαν σε αριθμό και απέκτησαν κύρος. Πήραν μέρος σε ό,τι μάχαλο γινόταν, πάλεψαν με τους φασίστες και τους μπάτσους για τον έλεγχο των γειτονιών (μάλιστα ίδρυσαν μαζί με άλλους την Anti-Fascist Action),¹³ τσακώθηκαν με τους αριστερούς και έκαναν κριτική στα συνδικάτα, ενεπλάκησαν

CLASS WAR

Αγνό Εργατικό Βρετανικό Χιούμορ

Για πολλά μπορεί να κατηγορήσει κανείς τους Class War. Σίγουρα όμως δεν μπορεί κανείς να πει πως δεν είχαν χιούμορ. Η εφημερίδα που ισχυριζόταν πως «έχει βρει καινούρια σπίτια για τους πλούσιους» και πως «η καλύτερη περικοπή» ήταν η περικοπή του κεφαλιού της Θάτσερ, είχε εγκαινιάσει τη στήλη «Μπάτσος σε Φορεία» στη σελίδα τρία όπου έδειχνε φωτογραφίες δαρμένων μπάτσων (ως απάντηση στη σελίδα τρία της εφημερίδας Sun που είχε ημίγυμνες κοπέλες). Αν μη τι άλλο, ο τρόπος με τον οποίον μιλούσαν οι Class War, η απουσία ξύλινου λόγου και το καυστικό χιούμορ γεμάτο λογοπαίγνια λείπουν από τον κινηματικό έντυπο λόγο.

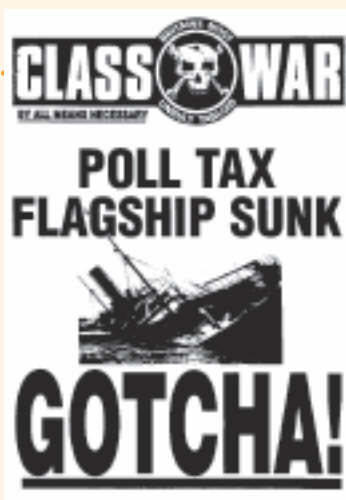

WE HAVE FOUND NEW HOMES FOR THE RICH

Αντιβρετανισμός

Ήδη από το πρώτο τεύχος, η εφημερίδα Class War χαρακτηριζόταν από ένα διάχυτο, υγιέστατο αντιβρετανισμό. Το πρώτο τεύχος έγραφε «Μισώ αυτή την κωλοχώρα και το γαμημένο της σύστημα. Ελπίζω η Αργεντινή να νικήσει τη Βρετανία και να βυθίσει όλο το γαμημένο στόλο της. Να σαπίσουν όλοι αυτοί οι σκατένιοι Βρετανοί, μαζί με τη βασίλισσά τους, τα δικαστήρια, τους δικαστές και το παλάτι.» Το 1990 κυκλοφόρησε με εξώφυλλο ένα βρετανικό αντιτορπιλικό που βυθίστηκε από όλμους κατά τον πόλεμο των Φώκλαντ, οχτώ χρόνια νωρίτερα. Το γεγονός, βέβαια, ότι το χρησιμοποίησε για να σχολιάσει τα μπάχαλα γύρω από τον κεφαλικό φόρο (poll tax) της Θάτσερ, ενώ δεν ανέλυσε ποτέ τον ίδιο τον πόλεμο των Φώκλαντ, είναι ενδεικτικό.

Το έμφυλο ζήτημα

Το Class War σύμφωνα με τα λόγια του Μπόουν:

ήταν κάπως ασυνήθιστο στη σύνθεσή του, με την έννοια ότι μεγάλο μέρος της αρχικής σύνθεσης του Class War Λονδίνου ήταν σεξεργάτριες. [...] Το επάγγελμά τους τους έδινε μια σχετικά μοναδική οπτική στο έμφυλο ζήτημα, τίθοντάς τες απέναντι στις αναρχοφεμινίστριες της εποχής. Ένα απ' τα πρώτα τεύχη του Class War είχε τίτλο "Απ' την Κοριτσοπαρέα" και ήταν αφιερωμένο "σε όλες τις γυναίκες που μας γαμάνε", μια ατάκα που γινόταν πιο αποδεκτή λόγω της πρωθυπουργίας της Θάτσερ.¹⁵

Αυτό το τεύχος περιείχε κείμενα για πάγια ζητήματα του γυναικείου κινήματος, όπως οι εκτρώσεις, αλλά και άφθονο βρίσιμο των «φεμινιστριών της μεσαιας τάξης και των αριστερών κοινωνικών λειτουργιών που ήθελαν να μας σώσουν από την πορνεία και να μας βρουν μια τίμια δουλειά σε ένα εργοστάσιο».

ενεργά στην απεργία των ανθρακωρύχων. Κατέφυγαν σε διάφορες οργανωτικές πρωτοτυπίες: επιτέθηκαν σε συνάξεις της καλής κοινωνίας,¹⁴ διοργάνωσαν διαδηλώσεις σε κυριλέ περιοχές υπό την καμπάνια με γενικό τίτλο «Τσακίστε τους Πλούσιους» και πάλεψαν για να διώξουν τους γιάπηδες που στα πλαίσια του gentrification έπιαναν σπίτια σε παραδοσιακά εργατικές γειτονιές.

Στην εφημερίδα τους μιλούσαν συχνά για ζητήματα που έχουν απασχολήσει και τούτο εδώ το περιοδικό: τη δημόσια τάξη, τη μάχη του δημόσιου χώρου, το έμφυλο ζήτημα, τη μετανάστευση, το φασισμό, το γήπεδο και τις μεγάλες αλλαγές που επέβαλε η Θάτσερ σ' αυτόν τον τομέα όπως η κάρτα οπαδού και η κατάργηση των κερκίδων ορθίων, τις εργατικές κουλτούρες, τις εξεγέρσεις. Προσπάθησαν να εμποδίσουν την τάση αυτοκαταστροφής της εργατικής τάξης. Μίλησαν για το πώς πρέπει να συμπεριφέρονται οι εξεγερμένοι μεταξύ τους, ενθάρρυναν το έγκλημα και τις κλοπές αρκεί να γίνονται απέναντι στους πλούσιους και όχι απέναντι στην ίδια μας την τάξη, ενθάρρυναν τη γηπεδική βία και τον οπαδισμό αρκεί να στρεφόταν ενάντια στους προέδρους και τους μπάτσους και όχι ενάντια στους άλλους οπαδούς. Μίλησαν για την αφομοίωση των εργατικών αρνήσεων που προσπαθούσε να επιβάλει η Αριστερά. Μάλιστα κατάφεραν να ξεφύγουν από τα παραδοσιακά αναρχικά στέκια και απέκτησαν έρεισμα σε πολλές εργατικές γειτονιές, κάτι που θεωρούνταν αδιανόητο μέχρι πρότινος· η εφημερίδα τους έφτασε να κυκλοφορεί σε δεκάδες χιλιάδες αντίτυπα!

Βέβαια, ο σκληρός εμπειρισμός των Class War, όσο κι αν μας αρέσει, όσο κι αν επηρέασε τον τρόπο που μιλάμε, είχε κάποια όρια. Από τα κείμενά τους απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά στους παρανομοποιημένους μετανάστες που έφταναν τότε στην Αγγλία σωρηδόν! Επίσης απουσιάζει οποιαδήποτε ιστορική μέθοδος ανάλυσης της εγχώριας κατάστασης. Αγαπούσαν τους ανθρακωρύχους, μισούσαν τα αριστερά συνδικάτα, αλλά δυσκολεύτηκαν να εντοπίσουν το ρόλο τους και το ιστορικό τους βάθος. Οι κολοσσιαίες αλλαγές της περιόδου αυτής βρήκαν ανέτοιμους τους Class War. Στη χώρα όπου οι Εργατικοί ιδρύθηκαν το 1900 και όπου μετά το 1914 «μεγάλες και αυξανόμενες μάζες βρετανών εργατών βλέπουν την ψήφο στους Εργατικούς ως μια αυτονόητη συνέπεια του γεγονότος πως είναι εργάτες»,¹⁶ οι Class War παρατηρούσαν με αμηχανία τη Θάτσερ να γκρεμίζει το μεσολαβητικό ρόλο της βρετανικής Αριστεράς. Ταυτόχρονα, οι παγκόσμιοι διακρατικοί ανταγωνισμοί, που αναζωπυρώνονταν με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου δεν είχαν αρχίσει ακόμα να γίνονται αντιληπτοί από απλούς καθημερινούς πάνκηδες. Δυστυχώς ο σκέτος εμπειρισμός των Class War, όσο συμπαθής κι αν είναι, είχε συναντήσει τα όριά του.

Το 1991, πλησιάζοντας τα δέκα χρόνια από την ίδρυσή τους, οι Class War νόμιζαν πως είναι καβάλα σ' άλογο της επανάστασης. Εξέδωσαν ένα βιβλίο με τίτλο «Η Δεκαετία της Απειθαρχίας», με μια συλλογή κειμένων από τα σχεδόν δέκα χρόνια λειτουργίας τους.¹⁷ Η έκδοση έκλεινε λέγοντας τα εξής: «Όσο ο ταξικός πόλεμος φουντώνει (τόσο στη Βρετανία, όσο και διεθνώς), σε προσκαλούμε να μπεις κι εσύ στην αντίσταση. Μη μένεις αμέτοχος – Έλα στην πλευρά των νικητών!».

Όμως, μόλις πέντε χρόνια αργότερα το Class War είχε μπει σε τροχιά διάλυσης. Πολλά από τα μέλη του αποχώρησαν, σφοδρές έριδες εμφανίζονταν στο εσωτερικό του, η πολιτική του επιρροή είχε περιοριστεί. Τι είχε συμβεί; Κάνοντας την αυτοκριτική τους στο τελευταίο τεύχος της εφημερίδας τους, το 1997, σημειώνουν πως «κάθε προσπάθεια να στρέψουμε το Class War προς κατευθύνσεις, όπου θα σκεφτόμασταν τι κάνουμε και γιατί το κάνουμε, χαρακτηριζόταν "φλώρικη" και "φιλελεύθερη" (ακόμα κι ότι "αυτά τα λέει η μεσαιας τάξη" ακούσαμε) από όσους αρνούσαν να κοιτάξουν πέρα από τη βία».¹⁸ Απαριθμούν επίσης διάφορες από τις αιτίες της διάλυσής τους. Πολλές από αυτές δεν είναι ξένες σε όποιον ασχολείται με το κίνημα στην Ελλάδα: η φетиχοποίηση της βίας, η δημιουργία μιας εικόνας «είμαστε χιλιάδες», η δυσκολία να εμπλακούν οι μετανάστες δεύτερης γενιάς στο οργανωτικό τους μοντέλο, η ιδεολογία του «αυθόρμητου» και η απαξίωση των σταθερών πολιτικών δομών, η δημιουργία μιας γνώμης ότι οι «σκληροί μετράνε περισσότερο» και οι μάτσο συμπεριφορές που διώχνουν τις γυναίκες από τις κινηματικές δομές.

Και πάνω απ' όλα αυτά, αυτό που βάρυνε πολύ τους συντρόφους του Class War ήταν ότι αυτό το μεγάλο «μπραφ» που περίμεναν, αυτή η σπίθα που θα ένωνε τα σκόρπια ξεσπάσματα της εργατικής τάξης των προηγούμενων ετών, δεν ήρθε ποτέ. Η Anti-Fascist Action, τους καταλογίζει ότι:

το CW κατέληξε να κηρύσσει τη μέγιστη αντίσταση, με μηδαμινή ικανότητα να την κάνει πράξη. Διαβάζοντας την εφημερίδα νόμιζες πως το μόνο που χρειάζεται είναι συγκρούσεις, μπάτσοι σε φορεία, μπάχαλα, μπάχαλα και μερικά ακόμα μπάχαλα. [...] Αλλά ελλείπει κάποιος ρεαλιστικής προοπτικής επιτυχημένης συλλογικής αντίστασης, ο κόσμος απλά θα συνεχίσει τη ζωή του. Πολλοί «απλοί άνθρωποι» διάβαζαν το CW, γούσταραν, αλλά το έπαιρναν λίγο στην πλάκα [...] Οπότε το αίτημα των CW για διάχυτο ταξικό πόλεμο, κατέληξε τόσο κενό νοήματος όσο και τα καλέσματα του SWP για γενική απεργία...¹⁹

Πράγματι, το βρετανικό κίνημα, όπως και το παγκόσμιο, είχε μπει σε καιρούς βαριάς ήττας: διανοητικής, πολιτικής, οργανωτικής, υλικής. Ο ταξικός πόλεμος στη Βρετανία και διεθνώς δε «φούντωνε» το αντίθετο. Στο ίδιο απολογιστικό κείμενό τους, κόντρα σε όσα υπερεπαναστατικά διατυμπάνιζαν μέχρι τότε, οι Class War διαπίστωναν με πικρία: «Η επανάσταση δεν είναι μέσα στο πρόγραμμα αυτή τη στιγμή». Οι Βρετανοί σύντροφοι είχαν βρεθεί αντιμέτω-

ποι με μια συγκυρία που δεν μπορούσαν να τη φέρουν βόλτα. Ο ερχομός των 90's έφερε παρέα και τα όρια των Class War. Ο κόσμος που γνώριζαν κατέρρευε και ένας άλλος κόσμος φτιαχνόταν στη θέση του.

Και κάπως έτσι τέλειωσε η μακρά δεκαετία της βρετανικής αυτονομίας. Μπορεί να μη έμεινε στην ιστορία, όπως το ιταλικό της αντίστοιχο, μπορεί να μη θεωρείται πως άλλαξε τον κόσμο, μπορεί αυτό που μας έρχεται στο μυαλό όταν ακούμε «Βρετανία του '80» να είναι το πανκ και όχι το κίνημά της. Κατάφερε όμως να αφήσει μια χρήσιμη παρακαταθήκη. Ιδέες και πρακτικές που έχουν το ενδιαφέρον τους. Τα κατορθώματα, αλλά κυρίως οι αποτυχίες της είναι ιδιαίτερος διδακτικός για το σήμερα, ίσως περισσότερο από αυτά άλλων κινήματων. Γιατί και στην Ελλάδα του 2017 υπάρχει φασισμός, αφομοίωση, τάξη που αυτοκαταστρέφεται. Κι εδώ υπάρχει πολυεθνική νεολαία, εργατικές υποκοουλτούρες, δρομίσια συμπεριφορές. Και στο ελληνικό κίνημα αντιμετωπίζουμε συχνά πολλά από τα οργανωτικά προβλήματα που αντιμετώπισαν οι βρετανοί σύντροφοι. Και κυρίως γιατί αυτή η αδυναμία κατανόησης του κόσμου που αντιμετώπισαν, είναι η ίδια αδυναμία κατανόησης που οδήγησε στο φτιάξιμο της ελληνικής αυτονομίας. Η δεκαετία του '90, η στιγμή της ήττας της βρετανικής αυτονομίας είναι η στιγμή της γέννησης της ελληνικής. Γι' αυτό και σκοπεύουμε στο μέλλον να επιστρέψουμε στα διδάγματά της.

1. «Η Παραξενιά του Παράξενου Εμπορεύματος: Ιστορία της Έννοιας Εργατική Δύναμη, μέρος 2ο», *Antifa* #40, 02/2014.
2. Μάρτιν Λουξ, *Anti-fascist '77*, *Antifa Scripta*, Β' Έκδοση, 07/2017.
3. Μάρτιν Λουξ, ό.π.
4. Μια διαδικασία που διήρκεσε και όλη τη δεκαετία του '80. Δεν είναι τυχαίο ότι πρόκειται για εκείνη ακριβώς την περίοδο που η Θάτσερ ήρθε στην εξουσία (1979), αντικαθιστώντας τις αριστερές μεσολαβήσεις με έντονη καταστολή, καθώς και για την περίοδο που οι αριστερές οργανώσεις μετασχηματίστηκαν (π.χ. το 1977 ιδρύθηκε η Anti-Nazi League, από το Socialist Worker's Party (το αντίστοιχο ΣΕΚ).
5. Για τη 2η γενιά μεταναστών γενικά, αλλά και στην Αγγλία ειδικά έχουμε ξαναμιλήσει αρκετές φορές: Ενδεικτικά, βλ. «Riot in the UK!», *Antifa* #26, 09/2011. «Τι έχει πίσω απ' το τζαμί; Μπάτσους!», *Antifa* #20, 12/2010. Υπολογίζεται ότι το 1976, το 40% του «έγχρωμου πληθυσμού» ήταν άνθρωποι που είχαν γεννηθεί στην Βρετανία, βλ. Kristin Couper και Ulysses Santamaria, «An Elusive Concept: The Changing Definition of Illegal Immigrant in the Practice of Immigration Control in the United Kingdom» *International Migration Review*, Vol. 18, No. 3, Φθινόπωρο 1984.
6. *Η Εξέγερση της Αγγλικής Νεολαίας (1981-1985)*, Κομμούνια, χ.χ.
7. Για την ίδρυση του NF και το διεθνές και διαχρονικό αριστερό επιχείρημα περί της εργατικής καταγωγής των μελών του που «γίνονται φασίστες επειδή φοβούνται να μη χάσουν τη δουλειά τους» βλ. Dave Hann, *Physical Resistance: A Hundred Years of Anti-fascism*, Zero Books, 2013.
8. Για την εξέγερση του Μπρίξτον το 1981 έχουμε ξαναμιλήσει: βλ. «Brixton 1981 – Tottenham 2011», *Antifa* #36, 04/2013.
9. Αντίστοιχες συνθήκες μπορούμε να εντοπίσουμε και στην ιταλική, τη γερμανική και φυσικά την ελληνική περίπτωση.
10. Το συγκεκριμένο απόσπασμα, καθώς και το επόμενο προέρχεται από το Ίαν Μπόουν, *Bash the Rich*, Tangent Books, 2006.
11. *Η Εξέγερση της Αγγλικής Νεολαίας (1981-1985)*, ό.π.
12. *Αγριόγατα Νο. 1: Ο αγώνας των βρετανών ανθρακωρύχων*, Αυτόνομες Εκδόσεις, Νοέμβριος 1985.
13. Για την ιστορία της AFA, βλ. Sean Birchall, *Beating the Fascists: The Untold Story of the Anti-Fascist Action*, Freedom Press, 2010. Οι Class War δεν παρέμειναν για πολύ καιρό στην AFA. Ένα συκοφαντικό άρθρο από το ύποπτο αριστερό περιοδικό *Searchlight* (που τότε συμμετείχε στην AFA και συνεχίζει να κυκλοφορεί μέχρι και τις μέρες μας) τους κατηγορήσε ότι «έχουν διαβρωθεί από τους ναζί».
14. Ίαν Μπόουν, ό.π. Περισσότερα για αυτού του είδους τις διαμάχες του γυναικείου κινήματος στα '80ς στα κείμενα: Οι «Διαμάχες για το Σεξ» του φεμινιστικού κινήματος των 80's και η αμήχανη παρακαταθήκη που μας άφησαν, *Μιγάδα* #16 και #18.14. Για παράδειγμα επιτέθηκαν στη Βασιλική Ρεγκάτα του Henley, μια από τις πιο διάσημες αθλητικές διοργανώσεις της βρετανικής υψηλής κοινωνίας, βλ. Ίαν Μπόουν, ό.π.
15. Eric Hobsbawm, «Η Δημιουργία της Εργατικής Τάξης 1870-1914». Περιλαμβάνεται στο *Ξεχωριστοί/Ανθρώποι: Αντίσταση, Εξέγερση και Τζαζ*, Θεμέλιο, 2001.
16. *Class War: A Decade of Disorder*, Verso, 1991. Βλ. και sidebar.
17. Ανοιχτή επιστολή προς τους απανταχού επαναστάτες, *Class War* #73, 1997. Το κείμενο θα περιλαμβάνεται στην ελληνική έκδοση του βιβλίου «Η Δεκαετία της Απειθαρχίας».
18. Left Luggage, περιοδικό *Fighting Talk* #17, Σεπτέμβριος 1997, έκδοση της Anti-Fascist Action.

Bash the Rich

Η φωτογραφία είναι από την πρώτη διαδήλωση «Τσακίστε τους Πλούσιους» που διοργάνωσαν οι Class War. Το κάλεσμα της αφίσας είναι λιτό και σαφές: Πορεία Τσακίστε τους Πλούσιους, μέρος, ώρα, απαιτούνται επιθετικές διαθέσεις». Στην περιγραφή της διαδήλωσης έγραφαν:

Κάθε πόλη στη Βρετανία έχει τις πλούσιες και τις φτωχές συνοικίες της και εμείς δεν πρόκειται να κάτσουμε άλλο κρυμμένοι και πεταμένοι στις άθλιες γειτονιές μας. Θα διαδηλώσουμε στις πλούσιες περιοχές και αυτά τα καθάρματα θα τα κάνουν πάνω τους... οι πορείες με θέμα «ΤΣΑΚΙΣΤΕ ΤΟΥΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥΣ» θα εξαπλωθούν σε ολόκληρη τη χώρα. [...] Τα πανό μας θα γράφουν μόνο: «ΙΔΟΥ ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΕΣ ΣΑΣ».

Η διαδήλωση αυτή ήταν επιτυχημένη. Η δεύτερη ήταν παραγώδης αποτυχία. Τρίτη δεν έγινε ποτέ.

Η Δεκαετία της Απειθαρχίας

Το 1991, οι Class War εξέδωσαν αυτό το βιβλίο. Πρόκειται για μια ανθολογία της μέχρι τότε δράσης τους, και των μέχρι τότε κειμένων τους. Το ύφος και η θεματολογία των κειμένων εντυπωσιάζουν, καθώς παραμένουν φρέσκα και επίκαιρα ακόμα και στις μέρες μας. Πάνω απ' όλα είναι ένα βιβλίο χρήσιμο και για το ντόπιο κίνημα, εν έτει 2017. Προς μεγάλη μας χαρά λοιπόν μαθαίνουμε ότι το βιβλίο αυτό πρόκειται σύντομα να κυκλοφορήσει και στα ελληνικά. Stay tuned!

